

GRAFIKUSOK MINT A ZENTAI CSATA „FOTÓRIPORTEREI” A 17. SZÁZADBAN

Szerző: **TÓTH Alisa** mesterhallgató

Témavezető: **Dr. SUBOTIĆ Irina** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Művészeti Akadémia, Képzőművészeti Tanszék, Újmédia Művészet Szak, Újvidék

Nem létezik olyan pontos meghatározás a művészetről, pontosabban a műalkotásról, amely a körülöttünk lévő világ művészi ábrázolását meg tudná magyarázni. A valamikori művészetnek a fényképészet megszületéséig konkrét gyakorlati feladata is volt: a festők, grafikusok egyben „vizuális tudósítók” voltak, amikor fontosabb eseményt kellett bemutatniuk. Ez az álláspont a 17. és a 18. században is jelen volt, amikor a zentai csata vizuális megörökítéséről volt szó; gondoljunk a feledésben lévő, egykor nagyra becsült grafikusokat, akiknek munkái a zentai Városi Múzeumban, de ugyanakkor a Vajdasági Múzeumban is megtalálhatóak Újvidéken. A 17. században éri el fejlődésének tetőpontját a németalföldi művészet, amely új festői lehetőségeket, törekvéseket hozott, amelyeknek maga a rézmetszés nem felelt meg, ezért folyamodtak a grafikusok a rézmaratás technikájához. A grafika sokszorosítható tulajdonsága lehetővé tette azt, hogy az elkészült metszetek, karcok a privát kollektciók szerves részét képezzék. Amikor a zentai csata vizuális megörökítéséről beszélünk, sokan ezt Eisenhut Ferenc kiváló festményéhez kötik, megfelelkezve más művészeti ágakról, például a grafikáról. A kutatás célja a csatát megörökítő grafikák fellelése és azok elemzése.

A dolgozat több 17. századi grafikusművész látását módját vizsgálja művészettörténeti és technikai szempontból, magyarázatot ad a grafika „multioriginális művészet” néven ismert megfogalmazására.

Kulcsszavak: **grafika, zentai csata, multioriginális művészet**

PRINTMAKERS AS THE “PHOTOJOURNALISTS” OF THE BATTLE OF SENTA IN THE SEVENTEENTH CENTURY

Author: **Alisa TÓTH**, masters student

Supervisor: **Dr. Irina SUBOTIĆ**, university professor

Institution: University of Novi Sad, Academy of Arts, Department of Fine Arts, New Media Arts Major, Novi Sad

There is no clear definition of art, or more precisely, of a work of art, which could explain the artistic perception of the world around us. The art of the past, up to the birth of photography, had an actual practical function: painters, printmakers were also “visual reporters,” when they had to present an important event. This standpoint was present

in the 17th and 18th centuries as well, when the Battle of Senta took place, which was also visually recorded; I would mention the forgotten, but once esteemed printmakers, whose works can be found both in the City Museum of Senta and in the Museum of Vojvodina. In the 17th century, Dutch art reached its acme, and it brought new opportunities and aspirations that engraving techniques were not suitable for, so etching techniques were introduced. The reproducible property of the prints made it possible for them to become part of private collections. When considering the visual recording of the Battle of Senta, many people relate to Ferenc Eisenhut's great painting, forgetting about other branches of art, such as prints. The goal of the research is to find prints that record the Battle of Senta, and analyze them.

The dissertation studies the standpoints of several printmakers of the 17th century from art historical and technical points of view; it explains the understanding of printmaking as a “multioriginal art.”

Keywords: **printmaking, Battle of Senta, multioriginal art**

GRAFIČARI KAO „FOTOREPORTERI” SENĆANSKE BITKE U 17. VEKU

233

Autor: **Alisa TOT**, master student

Mentor: **Dr. Irina SUBOTIĆ**, univerzitetski profesor

Institucija: Univerzitet u Novom Sadu, Akademija umetnosti, Departman likovnih umetnosti,
Smer Novi likovni mediji, Novi Sad

Ne postoji tačna definicija o umetnosti, odnosno o umetničkom delu koje bi objasnilo umetničko viđenje sveta oko nas. Do rođenja fotografije nekadašnja umetnost je imala konkretan primenjen zadatak: slikari, grafičari su istovremeno bili „vizuelni žurnalisti” prilikom opisa značajnog događaja. Ovo stanovište je bilo prisutno u 17. i u 18. veku kada je trebala da se vizualizuje bitka kod Sente; pomenula bih nekada uveliko cenjene, a danas u zaboravu doživljene grafičare čiji se radovi nalaze u Gradskom Muzeju u Senti, a istovremeno i u Muzeju Vojvodine u Novom Sadu. U 17. veku nizozemska umetnost je dostigla svoj vrhunac, donoseći nove tehničke mogućnosti, nove ambicije slikarskog izraza koji se nije zadovoljio tehnikom bakroreza, nego su se grafički stvaraoci okrenuli stvaranju bakropisa. Reprodaktivno svojstvo grafike je omogućilo da ti bakrorezi-bakropisi postanu deo privatnih kolekcija. Kada govorimo o prikazu bitke kod Sente, većina ljudi to asocira sa Ajzenhutovom izvanrednom slikom, pri tome zaboravljajući na druge grane umetnosti, kao što je važnost grafike. Cilj istraživanja je otkrivanje i analiza grafika sa temom bitke kod Sente.

Rad ispituje umetničko viđenje više grafičara iz 17. veka sa stanovišta istorije umetnosti i tehničkih aspekata, daje objašnjenje na poznatu definiciju grafike kao „umetnost multioriginala”

Gljučne reči: **Grafika, senćanska bitka, umetnost multioriginala**